

Persbericht

40 jaar na Sandoz. Hoe een milieuramp leidde tot samenwerking die de Rijn nieuw leven inblies

Foto: Prisma by Dukas Presseagentur GmbH / Alamy

Vandaag 40 jaar geleden, op 1 november 1986, kwamen bij een grote brand in een chemische fabriek in de buurt van Bazel tonnen pesticiden in de Rijn terecht. Het zogenaamde Sandoz-ongeluk vervuilde de rivier over een afstand van honderden kilometers en veroorzaakte een massale sterfte onder vissen en andere aquatische organismen. Als reactie hierop zetten de aangrenzende landen gezamenlijk de koers uit voor een nog sterker waterbeschermingsbeleid, dat tot vandaag effect sorteert.

Na de milieuramp stelden de landen in het Rijngebied zich ten doel om de waterkwaliteit van de Rijn duidelijk en duurzaam te verbeteren en de Rijn als natuurlijk leefgebied te herstellen. Ze bouwden nog meer rioolwaterzuiveringsinstallaties, optimaliseerden de preventie van calamiteiten, herstelden waterlopen in hun natuurlijke staat en zorgden ervoor dat de hoofdstroom weer beter was verbonden met zijn zijrivieren en de Noordzee.

De internationale samenwerking in het kader van de reeds in 1950 opgerichte Internationale Commissie voor de Bescherming van de Rijn (ICBR) is sindsdien gestaag uitgebreid. Ook klimaatadaptatie, inclusief het beheer van hoog- en laagwater, behoort tegenwoordig tot de taken.

Schoner water, betere leefgebieden

De waterkwaliteit is er sinds het ongeluk sterk op vooruitgegaan. Dankzij de uitbreiding van rioolwaterzuiveringsinstallaties bevat de Rijn tegenwoordig tot 90% minder zware metalen en tot 50% minder nitraat en fosfor. De vermindering van de nutriëntenbelasting van de Rijn heeft geleid tot natuurlijkere levensgemeenschappen en meer biodiversiteit. De Rijn dient tegenwoordig weer als leefgebied voor ruim zeventig vissoorten, en soorten die eerder waren uitgestorven in de Rijn zijn terug. Sommige daarvan konden profiteren van gezamenlijke inspanningen voor hun herintroductie (zoals de zalm en de elft).

Technologische vooruitgang helpt bij het aanpakken van de actuele uitdagingen, zoals microverontreinigingen uit bijvoorbeeld medicijnresten. Innovatieve non-targetscreening brengt een breder spectrum van stoffen aan het licht dan de reguliere watermonitoring.

Veel riool- en afvalwaterzuiveringsinstallaties worden momenteel of in de nabije toekomst uitgerust met een extra zuiveringsstap en kunnen verontreinigende stoffen nog beter tegenhouden. Een voorbeeld hiervan is de rioolwaterzuiveringsinstallatie van Bazel, die na ongeveer tien jaar bouwen en investeringen van in totaal ongeveer € 350 miljoen op 18 april 2026 feestelijk in gebruik werd genomen en nu een van de modernste rioolwaterzuiveringsinstallaties van Europa is.

Samenwerking zonder grenzen

Inmiddels is het water van de Rijn niet alleen schoner, maar ook beter beschermd tegen ongelukken. Dankzij het Internationaal Waarschuwings- en Alarmplan van de ICPR kunnen de Rijnsoeverstaten elkaar snel informeren en reageren bij incidenten. Met behulp van het Rijnlooptijdmodel wordt de verspreidingstijd van verontreinigingsgolven ingeschat om zodoende het crisisbeheer bij incidentele verontreinigingen te verbeteren. Dit model zal binnenkort in het kader van een EU-LIFE-project worden geactualiseerd.

Deze successen zijn te danken aan de jarenlange grensoverschrijdende samenwerking in het Rijngebied. In de overtuiging dat waterverontreiniging, overstromingen en trekvisserij geen grenzen kennen, stellen de landen gezamenlijke en ambitieuze doelen vast. Ze voeren ter plaatse maatregelen uit en evalueren daarvan regelmatig de voortgang.

Om de resterende uitdagingen aan te gaan en de Rijn om te vormen tot een klimaatbestendige en duurzaam beheerde rivier, hebben de landen in het Rijnstroomgebied het programma Rijn 2040 aangenomen.

Met vragen kunt u terecht bij

Marc Daniel Heintz (hoofd van het secretariaat)

[marcdaniel.heintz\(at\)iksr.de](mailto:marcdaniel.heintz(at)iksr.de)

0049-261-94252-19

De ICBR in het kort

In de Internationale Commissie ter Bescherming van de Rijn (ICBR) werken Zwitserland, Frankrijk, Duitsland, Luxemburg, Nederland en de Europese Unie al sinds 1950 samen op basis van een volkenrechtelijke overeenkomst om de verschillende gebruiksfuncties en de bescherming van de rivier met elkaar in overeenstemming te brengen. In het kader van de tenuitvoerlegging van de Europese richtlijnen is de grensoverschrijdende samenwerking uitgebreid met Oostenrijk, Liechtenstein en Wallonië.

Een internationaal bezet secretariaat dat is gevestigd in Koblenz (Duitsland) staat de voorzitter en de overleggroepen van de ICBR terzijde.

Zie ook www.iksr.org en <https://www.linkedin.com/company/international-commission-for-the-protection-of-the-rhine/>.